

Üstad Mektubat'ta; "Zira, nefis ne kadar mağrur da olsa, kendisi, kendi kusurunu derk eder." diyor. Lem'alarda da "Nefsini ittiham eden, kusurunu görür." diyor. İki cümle arasında zahiri bir zıtlık var gibi, nasıl değerlendirmeliyiz?

"Çünkü, büyük evliyayı kendi gibi telâkki eder, haklarındaki hüsn-ü zannı kırılır. Zira, nefis ne kadar mağrur da olsa, kendisi, kendi kusurunu derk eder. O büyükleri de kendine kıyas edip kusurlu tevehhüm eder. Hattâ, enbiyalar hakkında da hürmeti noksanlaşır."
(1)

"İKİNCİ NOKTA: Şeytanın mühim bir desisesi, insana kusurunu itiraf ettirmemektir -tâ ki istiğfar ve istiâze yolunu kapasın. Hem nefis-i insaniyenin enâniyetini tahrik edip, tâ ki nefis kendini avukat gibi müdafaa etsin, âdeta taksirattan takdis etsin."

"Evet, şeytanı dinleyen bir nefis, kusurunu görmek istemez. Görse de, yüz tevil ile tevil ettirir."

"Nefsini itham eden, kusurunu görür. Kusurunu itiraf eden, istiğfar eder. İstiğfar eden, istiâze eder. İstiâze eden, şeytanın şerrinden kurtulur."

"Kusurunu görmemek, o kusurdan daha büyük bir kusurdur. Ve kusurunu itiraf etmemek, büyük bir noksanlıktır. Ve kusurunu görse, o kusur kusurluktan çıkar. İtiraf etse, affa müstehak olur." (2)

Birinci bahiste; velayet davasına sapan ve kendi cüzi makamı ile evliyaların büyük makamını karıştıran salikin, ruh haleti izah ediliyor. Bu salik nazarında, evliya dedikleri şey benim gibi kusurlu ve basit bir adam, büyütmenin anlamı yok, gibi tehlikeli fikirler oluşuyor. Bu fikrin oluşumunda, kendi kusurlu ve eksik halinin evliyalar ile kıyaslanması var. Yani kendi basit ve kusurlu halini evliyaya teşmil ediyor.

İkinci bahiste ise; Üstad Hazretleri, kusuru görmek ile görmemek arasındaki farkı izah ediyor. Kusuru görmek istememenin sebebi olarak, şeytanın hilesini gösteriyor.

Nefsin kusurunu derketmesi yani farkında olması başka şey, onu kabul edip pişmanlık duyması başka şeydir. Şeytanı dinleyen nefis kolay kolay kusurunu itiraf edip kabullenemez, belki kusur olduğunu derkedip bilir; ama bin tevil ile kendini müdafaa eder. Bu da hakiki anlamda kusurunu görmek anlamına gelmez. Zira kusurun varlığını görmek yetmez, onu kabul edip nedamet etmek de gerekir. Dolayısı ile aralarında herhangi bir çelişki yoktur.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Mektubat, Yirmi Dokuzuncu Mektup Dokuzuncu Kısım.](#)
(2) bk. [Lem'alar, On Üçüncü Lem'a.](#)